

ПОСИЛЕННЯ ІДЕОЛОГІЧНОЇ СКЛАДОВОЇ ВИХОВАННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ – ВИМОГА ЧАСУ

Сьогодні в Україні відбувається зіткнення різних ідеологій, а не пошук їхньої спільної основи. Ідеологічна багатоманітність ні означає відсутність будь-якої ролі держави в ідеологізації суспільства. Суспільні перетворення без ідеологічного забезпечення не матимуть необхідного позитивного результату. Робота з особовим складом Збройних Сил потребує посилення ідеологічної складової. Основою цієї роботи може стати інтегративна ідеологія, тобто ідеологія більшості громадян України.

Ключові слова: ідеологія, ідеологічна робота, збройні сили, захист Вітчизни.

Постановка проблеми. Успішність реалізації заходів реформування і розвитку українського війська безпосередньо залежить від того, наскільки ефективною буде соціальна та гуманітарна політика у Збройних Силах. Саме реалізація адекватних заходів у гуманітарній сфері дозволяє пом'якшити негативні наслідки військового будівництва, забезпечує ефективну взаємодію із громадськістю та належну підтримку військовослужбовцями заходів реформування.

Актуальність проблеми обумовлена тим, що, існуюча система роботи з особовим складом Збройних Сил потребує посилення ідеологічної складової виховання особового складу, спрямованої на формування світогляду воїна – захисника Вітчизни, громадянина і патріота, усвідомлення ним особистої відповідальності за захист Батьківщини. «Потребує відновлення системоутворюючий елемент формування духовного потенціалу Збройних Сил, яким є ідеологічна робота» [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання ідеології в Збройних Силах вивчалось в межах різних наук: історії (Ю.М. Візитів, Б.М. Галайко, В.С. Виздрик, В.М. Футулуйчук, В.О. Шайкан, В.М. Чоп, А.В. Федорук), політології (В.Ж. Богайчук), філософії (С.С. Семенов). Бебик В. М. стверджує, що політичні ідеології становлять основу політики, оскільки постають у формі раціонально-ціннісної мотивації політичної поведінки. Дослідники ідеології І.С.Дзюбка, К.М. Лемківський говорять про її універсальність та вплив на політику, про діалектичну єдність ідеології та владних відносин. В.Ф.Цвих, О.В. Батрименка вказують на те, що –ідеології можуть виступати як засіб єднання, консолідації соціальної групи, класу, суспільства, так і бути джерелом конфронтації між ними. Піча В.М., Хома Н.М.. пропонують для мобілізації українського суспільства на період реформ інтегративну ідеологію, яка ґрунтується на духовності народу та відповідних моральних цінностях, що притаманні йому. Водночас, проблема ідеології в сучасних Збройних Силах України й досі залишається не дослідженою.

Формулювання цілей статті. Метою статті є обґрунтування необхідності посилення ідеологічної складової в діяльності Збройних Сил України. Об'єктом є ідеологія в Збройних Силах, а предметом – особливості ідеологічної складової виховання військовослужбовців Збройних Сил .

Яка ж ідеологія може бути покладена в основу формування у військовому середовищі системи світоглядних ідеалів, цінностей та орієнтирів в інтересах ефективного вирішення завдань оборони України? Чи не протирічить це конституційним положенням не визнання державою жодної ідеології, адже Збройні Сили є інститутом держави?

Виклад основного матеріалу дослідження. Жодна влада не обходиться без ідеології, що надає їй доцільного характеру, орієнтуючи громадян на певну систему цінностей, норм поведінку, відповідний образ життя. Ідеологія повинна відповідати життєвим реаліям . Сьогодні в Україні існують різні форми власності, політичний плюралізм, багатопартійність, що передбачає також існування ідеологічного різноманіття, конкуренцію ідеологій.

Виходячи із положень «Загальної Декларації прав людини», прийнятій у 1948 році ООН, про те, що кожна людина має право на свободу переконань і на їх вільне виявлення Конституція України в статті 15 визначає: «Суспільне життя в Україні ґрунтується на засадах політичної, економічної та ідеологічної багатоманітності. Жодна ідеологія не може визнаватися державою як обов'язкова...» [2].

Словники, як правило, тлумачать ідеологію як систему поглядів на природу, суспільство, особу, цінності, цілі та способи досягнення їх, зумовлених, насамперед, виробничими відносинами суспільства. Філософський енциклопедичний словник визначає ідеологію як «сукупність політичних, економічних, правових, моральних, естетичних, філософських, релігійних та інших поглядів, що виражають інтереси соціальних груп, націй, індивідів тощо» [3].

Словник іншомовних слів дає таке тлумачення: «Ідеологія – система політичних, правових, морально-етичних, релігійних, естетичних і філософських поглядів, ідей, теоретичних засад, які кристалізуються на теоретичному рівні суспільної свідомості» [4]. Термін «ідеологія» (від грецьк. «idea» – поняття і «logos» – наука, значення) запровадив французький дослідник А. Дестют де Трасі (1754-1836), який розумів під нею вчення про ідеї або систему ідеологічних уявлень про світ. У ті часи «наука про ідеї» означала дослідження орієнтацій певних соціальних груп у конкретно-історичних умовах. Згодом поняття «ідеологія» – твердження щодо цінності й фактів, актуальних для певного суб'єкта політики (соціальної групи, партії, індивіда), – набуло соціальної ваги, протиставивши себе релігійній вірі. Пізніше це поняття пов'язувалося з мобілізацією політичної поведінки людей. І в сучасному розумінні можна стверджувати, що політичні ідеології становлять основу політики, оскільки постають у формі раціонально-ціннісної мотивації політичної поведінки [5].

Дослідники ідеології говорять про її універсальність та вплив на політику, про діалектичну єдність ідеології та владних відносин. «Ідеологія це вчення про ідеї, системне

вираження ідей, що відображають суспільне життя, інтереси різних соціальних спільнот. Ідеологія - упорядкована, струнка система поглядів, які виражають ставлення до дійсності, цілі й програми, спрямовані на закріплення, розвиток чи зміну даних суспільних відносин. Ідеологія, як і політика, має універсальний характер, тобто здатна охоплювати найрізноманітніші галузі думки, діяльності, поведінки, визначним їх спрямованість, цілі й засоби. Ідеологія вказує політиці систему ідеалів та цінностей, до якої остання має прагнути» [6, с. 322, 390]. «Ідеологія – це духовний фундамент, на якому будується свідомість людини. Кожна спільнота має свою ідеологію і жодні зміни у суспільному житті не спроможні знищити те, що закладається у природі людини – потребу в ідеології як усвідомленій меті суспільної діяльності. Ідеології можуть виступати як засіб єднання, консолідації соціальної групи, класу, суспільства, так і бути джерелом конфронтації між ними... Ідеологія це конституційований елемент політики, тому її не можна відокремити від влади і владних відносин» [7, с. 424, 426].

Сьогодні в Україні відбувається зіткнення різних ідеологій, а не пошук їхньої спільної основи. Але ідеологічна багатоманітність ні означає про «...відсутність будь-якої ролі держави в ідеологізації суспільства. Сьогодні це поняття набирає певної значущості, маючи як теоретичне, так і прикладне значення. Суспільні перетворення без відповідного ідеологічного забезпечення в умовах України не матимуть необхідного позитивного результату. Усвідомлюючи сумні наслідки колишньої (радянської, комуністичної) заідеологізованості всіх сфер суспільного життя, окремі політики України наголошували на деідеологізації. Внаслідок такого підходу маємо ситуацію, коли в надзвичайно політизованому та ідеологізованому суспільстві, де діє велика кількість партій та громадських організацій, лише державу намагаються вивести за межі будь-якої ідеології» [8].

Таким чином, жодна влада не обходиться без ідеології, яка орієнтує громадян на певну систему цінностей, норм поведінки, відповідний спосіб життя. Ідеологія інтегрує суспільство. Яка ж ідеологія може об'єднати суспільство? Стрижнем об'єднуючої, інтегративної ідеології в Україні може стати українська національна ідея, *ідея захисту Вітчизни*. Вона й буде універсальною ідеологією для суспільства. Закріплення такої ідеї у свідомості має дозволено б об'єднати навколо неї й інші цінності (національні, патріотичні тощо). Конституція України в ст. 17 визначає, що «Захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави, справою всього Українського народу», а стаття 65 – «Захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України, шанування її державних символів є обов'язком громадян України». Тобто в реалізації цієї ідеї приймають участь всі громадяни України [1]. Реалізувати ці конституційні положення без проведення ідеологічної роботи з населенням, у тому числі з військовослужбовцями Збройних Сил, – неможливо. А якщо всі державні інститути будуть деідеологізовані?

Водночас, постає питання: яку систему ідеалів та цінностей (ідеологію) брати за основу, пам'ятаючи конституційне положення не визнання державою жодної ідеології? У зв'язку із цим постає проблема розробки нової системи ціннісних орієнтацій, ідеалів, не відірваних від політичного життя. Вчені пропонують для мобілізації українського суспільства на період реформ *інтегративну ідеологію*, «...що ґрунтується на духовності народу та відповідних моральних цінностях, що притаманні йому. Така ідеологія не повинна обмежуватися змістом тієї чи іншої доктрини, закріплювати перемогу певної ідеології, а зобов'язана забезпечити умови їх існування та діалогу. Загальнонаціональна ідеологія не може бути згодою всіх окремих ідеологій, оскільки існують ідеології недемократичні, ті, що не приймають умов демократичного діалогу. Тому інтегративна ідеологія – це ідеологія не всіх, а більшості» [8, с. 215-216].

У своєму виступі Президент України на урочистостях з нагоди Дня Соборності та Свободи України 22 січня 2013 року підкреслив: «Ми можемо мати різні точки зору. Нас можуть розділяти сотні кілометрів. Але ми усі – єдиний український народ. Наші сьогоднішні дії визначаються не тільки минулим. Сильними стають тільки ті народи, які

вірять у свою перспективу. Наше завдання – забезпечити реальну економічну та політичну незалежність, зміцнювати демократію та верховенство права, ствердитись як молода, сильна сучасна держава в Європі та у світі». Без чітко визначеної ідеології і проведенні ідеологічної роботи досягти вирішення подібного завдання уявляється проблематичним.

Через які ж напрями здійснювати ідеологічну роботу? У Збройних Силах України Міністр Оборони України своїм наказом визначив інформаційно-пропагандистське забезпечення; військово-патріотичне виховання; культурно-просвітницьку роботу та захист від негативного інформаційно-психологічного впливу. На наш погляд, найбільш актуальним є військово-патріотичне виховання, у процесі якого здійснюється вплив на свідомість і поведінку військовослужбовців з метою формування патріотизму через виховання високих громадянських, моральних, психологічних, військово-професійних і фізичних якостей, необхідних для реалізації інтелектуального та творчого потенціалу в інтересах всебічного розвитку суспільства і Збройних Сил України.

Важливість ідеологічної роботи визначена у нормативних документах. Це констатує Закон України «Про оборону України». У ст.3 зазначається: «Підготовка держави до оборони в мирний час включає: «...військово-патріотичне виховання громадян України, підготовку молоді до служби в Збройних Силах України, забезпечення престижу військової служби».

Воєнна доктрина України (в редакції Указу Президента України від 8 червня 2012 року) одним із пріоритетних напрямів підготовки держави до збройного захисту національних інтересів визначає: підвищення ефективності військово-патріотичного виховання громадян України, забезпечення престижу військової служби, вдосконалення системи життєзабезпечення Збройних Сил України та інших військових формувань. Результативність реалізації цього доктринального напрямку досягається через забезпечення соціально-правових гарантій військовослужбовців, членів їх сімей, працівників Збройних Сил, створення умов для розвитку культури і духовності у військах, військово-патріотичного виховання, організації співпраці органів військового управління з інститутами громадянського суспільства.

Нині мало хто займається ідеологічною роботою, особливо з молоддю. Нехтування цією справою має негативні наслідки. Людська свідомість, як і природа, не терпить вакууму, і він неминуче заповнюватиметься певним змістом, який не завжди буде позитивним. Особливо це характерно для молоді. На сучасному етапі проблеми соціально-економічного становища українського суспільства, знецінення традиційних моральних цінностей, пропаганда жорстокості, бездуховності, насильства, зокрема через засоби масової інформації, невизначеність в оцінці подій історичного минулого українського народу негативно впливають на моральні та патріотичні переконання населення. Дані соціологічних досліджень (проведено соціологічною групою «Рейтинг» у вересні 2010 року) засвідчують, що рівень патріотизму народу України є недостатньо високим. Серед молоді у віці 18–29 років показник готовності до еміграції становить 50,4%, а у віковій групі 30–39 років – 42,4%. Таким чином, серед вікової категорії, від якої залежить майбутнє України, практично кожен другий допускає для себе можливість еміграції.

Сьогодні з'являються не притаманні нашому народу такі явища, як неофашизм; молодіжна субкультура екстремального характеру, що протиставляє себе решті суспільства; ксенофобія, що проявляється у ненависті до штучно створеного «образу ворога». У суспільстві, включаючи й військове середовище, виникають конфлікти під час зіткнення різновекторних ціннісних установок та цільових орієнтацій, які базуються на типі світогляду, життєвої стратегії, досвіду, стереотипах світосприйняття тощо. Відсутність інтегруючої ідеології, нехтування загальноприйнятою системою норм і цінностей не сприяє зміцненню зв'язків між людьми, молоді та представників старшого покоління, збереженню спадкоємності, військово-патріотичному вихованню. Окремі засоби масової інформації не завжди керуються інтересами суспільства і держави.

Достатньо навести декілька прикладів. Так, у лютому-березні 2013 року на телеканалі «Україна» відбулася трансляція 5 серій документального фільму І. Кобрини «1941. Заборонена правда», які викликали бурхливі дискусії. Зрозуміло, що ст.34 Конституції України гарантує право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань. Але ж ця стаття вказує і на необхідність здійснення обмежень з метою захисту репутації або прав інших людей. У цьому фільмі версія подій, пов'язаних із початком Другої світової та Великої Вітчизняної війн ображає фронтовиків, принижує їх вклад в Перемогу, тенденційно, однобоко висвітлює причини подій того часу. Пропонується не вважати святом 9 травня.

Під час обговорення фільму в якості експертів на телемові запрошуються особи, які поза законом покинули свою Батьківщину і, зрозуміло, оцінку війні дають суб'єктивно, без документальних фактів виражають свої ідеологічні погляди щодо дійсності, ставляючи за мету тільки очорнити той складний період історії. Такі особи ігнорують Закон «Про увічнення Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 років». Вимога статті 1 цього Закону визначає, що «День Перемоги (9 Травня) – державне свято. День Перемоги є днем торжества безсмертного подвигу народу-переможця над фашизмом, всенародної пам'яті про його боротьбу за свободу і незалежність Батьківщини. Шанобливе ставлення до пам'яті про Перемогу і ветеранів Великої Вітчизняної війни є священним обов'язком держави» [9]. Подібні фільми аж ніяк не сприяють виконанню Указу Президента від 19.10.2012 року «Про заходи у зв'язку з відзначенням 70-ї річниці визволення України від фашистських загарбників та 70-ї річниці Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 років», патріотичного виховання молоді, виховання шанобливого ставлення до пам'яті про Перемогу і ветеранів Великої Вітчизняної війни, а також вивчення героїчних сторінок історії Українського народу у період Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 років.

Шляхи вирішення проблем патріотичного виховання молоді визначили автори Концепції національно-патріотичного виховання молоді, яка затверджена Міністерством України у справах сім'ї, молоді та спорту, Міністерством освіти і науки України, Міністерством оборони України, Міністерством культури і туризму України 27.10.2009 [10]. Водночас, багато положень цієї Концепції викликає непорозуміння.

Так, у документі підкреслюється, що національно-патріотичне виховання формується на прикладах історії становлення Української державності, українського козацтва, героїки визвольного руху, досягнень у галузі політики, освіти, науки, культури і спорту. Концепція передбачає створення цілісної системи національно-патріотичного виховання молоді шляхом реалізації таких виховних завдань: утвердження в свідомості громадян об'єктивної оцінки ролі українського війська в українській історії, спадкоємності розвитку Збройних Сил у відстоюванні ідеалів свободи та державності України та її громадян від княжої доби, Гетьманського козацького війська, військ Української народної республіки, Січових стрільців, Української повстанської армії до часів незалежності. Але в авторів Концепції чомусь не знайшлося жодного слова про армію, яка перемогла фашизм під час Великої Вітчизняної війни 1941-1945 років. Без їх перемоги не було б незалежної України. Наведемо дані з енциклопедії: «Під час Великої Вітчизняної війни Радянського Союзу 1941-1945 р. з більш ніж 12 тис. осіб, удостоєних звання Герой Радянського Союзу за мужність і відвагу, виявлені в боях проти гітлерівських загарбників, українців понад 2 тис. Із 113 двічі Героїв Радянського Союзу в боях на території України брали участь 83; 32 з них є українцями та уродженцями України. 3-поміж трьох тричі Героїв Радянського Союзу (О. Покришкін, І. Кожедуб, С. Будьонний) уродженцем України є маршал авіації І. Кожедуб, ім'я якого занесене в книгу рекордів Гіннесса» [11, с. 94].

23 лютого 2010 року в газеті «Народна армія» з'явилася стаття Н. Філіпчук «Чи народився Матросов в Україні?» Автор зробила велику роботу щодо уточнення окремих сторінок біографії Героя Радянського Союзу Олександра Матросова. Але наскільки ця стаття буде сприяти патріотичному вихованню молоді, якщо вона спрямована на розвінчування Героя? Соціальна значимість знайдених негативних фактів авторки статті тьмяніє у

порівнянні з пошуковою роботою Євгена Гербича, який відшукав імена 850 червоноармійців, котрі загинули в німецькому полоні [12].

Останнім часом в періодичних виданнях з'являється багато публікацій з неоднозначним трактуванням підпільного руху на сході України у роки війни. Заголовки окремих з них говорять самі за себе, наприклад: «Молода гвардія» – роман про ОУН?», «Олег Кошовий комісаром «Молодій гвардії» ніколи не був...», «Більшовицьке підпілля: зеро, брехня», «Молода гвардія» – це видумка Фадєєва» тощо. Всупереч фактам і архівним документам автори цих публікацій не сприяють консолідації суспільства, а є джерелом конфронтації.

Особливо тісно патріотичне виховання пов'язане з навчально-виховною діяльністю в усіх її сферах (у системі загальноосвітньої й вищої школи, у Збройних Силах тощо). Найістотнішим компонентом цього зв'язку є ідеологічна робота з метою формування та розвитку любові до Батьківщини, готовності реалізувати себе в інтересах зміцнення суспільства й держави. Сучасний період розвитку Збройних Силах України характеризується необхідністю запровадження нових підходів до навчання і виховання, організації морально-психологічного забезпечення життєдіяльності військ, особливо в умовах недостатнього фінансування соціальних і культурних програм. Для вирішення цих питань необхідна цілеспрямована діяльність органів військового управління, командирів, штабів, органів по роботі з особовим складом усіх рівнів щодо формування у військовому середовищі системи світоглядних ідеалів, цінностей та орієнтирів в інтересах ефективного вирішення завдань оборони України, захисту її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності [1].

У своєму виступі на розширеному засіданні колегії оборонного відомства 01.3.2013 р. Міністр оборони України П. Лебедев торкнувся питання, що стосується ідеології. «Солдат без ідеології – не солдат. У будь-якого військовослужбовця, аби він зміг захистити Вітчизну, повинна бути й ідеологічна мотивація. Насамперед йдеться про патріотизм. І питання ідеології за значущістю знаходиться поряд з бойовою підготовкою і потребує до себе належної уваги» [13].

Концепція ідеологічної роботи у Збройних Силах України, яка затверджена Міністром Оборони України, визначає основну мету і головні завдання ідеологічної роботи. Так, основною метою ідеологічної роботи є досягнення і підтримання високого морального духу особового складу Збройних Сил, виховання у військовослужбовців почуття особистої відповідальності за захист Вітчизни, розуміння засад державної політики та заходів, що здійснюються в інтересах забезпечення національної та міжнародної безпеки.

Головними завданнями ідеологічної роботи є:

- формування в особового складу Збройних Сил свідомого розуміння державної політики у військовій сфері, виховання патріотизму, особистої відповідальності за захист Вітчизни, вірності Конституції України, Військовій присязі, Бойовому Прапору, бойовим традиціям, сміливості і мужності, готовності до самопожертви в ім'я Батьківщини;
- підтримка морально-психологічного стану військовослужбовців і цивільного персоналу на рівні, що забезпечує виконання завдань, покладених на Збройні Сили;
- формування в особового складу цілісного світогляду та активної життєвої позиції;
- сприяння формуванню позитивного іміджу Збройних Сил у суспільстві та посилення їх авторитету;
- згуртування військових колективів, формування у військовослужбовців і цивільного персоналу особистих якостей, які забезпечують бездоганне виконання ними службових обов'язків, дотримання військової та трудової дисципліни;
- створення належних соціальних і правових умов життєдіяльності військовослужбовців і цивільного персоналу, забезпечення їх соціально-психологічної адаптації до специфічних умов і характеру виконання службових обов'язків;
- формування сприятливої суспільно-політичної обстановки в місцях дислокації військових частин;

- формування у військовослужбовців морально-психологічної стійкості, надання їм необхідної психологічної допомоги;
- захист військовослужбовців та цивільного персоналу від негативного інформаційно-психологічного впливу.

Висновки. Робота з особовим складом Збройних Сил потребує посилення ідеологічної складової. Основою цієї роботи може стати інтегративна ідеологія, тобто ідеологія більшості громадян України, що дбають про забезпечення прав і свобод людини та гідних умов її життя, піклуються про зміцнення громадянської злагоди. Виконання цих завдань можливе тільки через проведення ідеологічної роботи, заходів щодо своєчасного доведення і роз'яснення суспільно значущої інформації військовослужбовцям, організованого та планомірного впливу на свідомість і поведінку особового складу щодо формування патріотизму, формування та розвиток військових традицій. Створення системи ідеологічного впливу на особовий склад Збройних Сил забезпечить усвідомлення кожним військовослужбовцем необхідності дотримання вимог Конституції України та законів України у военній сфері, Військової присяги, виконання поставлених завдань та особистої відповідальності за захист Вітчизни.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Концепція ідеологічної роботи у Збройних Силах України. Затверджено наказом Міністра оборони України від 05.02.2013р. №78.
2. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв.1996 р. – К.: Преса України, 1997. – 80 с.
3. Философия: Энциклопедический словарь / Под ред. А.А. Ивина. – М.: Гардарики, 2004. – 1072 с.
4. Сучасний словник іншомовних слів: близько 20 тис. слів і словосполучень / НАН України. Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. Уклад. О. І. Скопненко, Т. В. Цимбалюк. — Київ : «Довіра», 2006. – 789 с.
5. Бебик В. М. Політологія для політика і громадянина: [Монографія]. – К.: МАУП, 2003. – 424 с.
6. Політологія: Підручник /За заг. ред. І.С.Дзюбка, К.М. Лемківського. – 2-е вид. випр. і допов. – К.: Вища школа, 2001. – 415 с.
7. Політологія: підручник / За заг. ред.. В.Ф.Цвяха, О.В. Батрименка. –К.: ВПІ «Київський університет», 2010. – 671 с.
8. Піча В.М., Хома Н.М. Політологія. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. – Львів: Новий Світ -2000», 2004. – 344с.
9. Закон «Про увічнення Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 років» від 20.04.2000 № 1684-III (Редакція станом на 01.01.2012).
10. Концепції національно-патріотичного виховання молоді. Затверджена Міністерством України у справах сім'ї, молоді та спорту, Міністерством освіти і науки України, Міністерством оборони України, Міністерством культури і туризму України 27.10.2009 № 3754/981/538/49.
11. Енциклопедія історії України: Т. 2: Г - Д / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. – К.: В-во "Наукова думка", 2004. – 688 с.
12. Голод В. Здесь нет ни одной персональной судьбы – все судьбы в единую слиты // Голос України. – 2010. – 25 лютого.
13. Народна армія. – 2013. – 2 березня.

Рецензент: к.філос.н., доц. Дзюба М.Т., Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Дорохов Н.С.

УСИЛЕНИЕ ИДЕОЛОГИЧЕСКОЙ СОСТАВЛЯЮЩЕЙ ВОСПИТАНИЯ ВОЕННОСЛУЖАЩИХ - ТРЕБОВАНИЕ ВРЕМЕНИ

Сегодня в Украине происходит столкновение разных идеологий, а не поиск их общей основы. Идеологическое многообразие не означает отсутствие роли государства в

идеологизации общества. Общественные преобразования без соответствующего идеологического обеспечения не будут иметь необходимого позитивного результата. Работа с личным составом Вооруженных Сил требует усиления идеологической составляющей. Основой этой работы может стать интегративная идеология, то есть идеология большинства граждан Украины.

Ключевые слова: идеология, идеологическая работа, вооруженные силы, защита Отечества.

Dorokhov N.S.

**ENHANCEMENT IDEOLOGICAL COMPONENT MILITARY TRAINING - DEMAND
TIME**

Nowadays there is a clash of different ideologies and there is no search of their common ground in Ukraine. Ideological diversity doesn't mean the absence of any state role in the ideologization of the society. Social transformations without ideological support will not have any positive result. The work with military personnel needs strengthening of the ideological component. The basis of this work may be the integrative ideology that is the ideology of the majority of citizens of Ukraine.

Keywords: the ideology, the ideological work, the armed forces, the defense of the Motherland.